

**Νηφάλιο, μεστό, ἐπαινετὸ κείμενο ὁρθόδοξης παιδείας ἀπὸ
τὴν Ἀκαδημία Θεολογικῶν Σπουδῶν τῆς Ἱερᾶς
Μητροπόλεως Δημητριάδος**

**«Μακάριος ἀνὴρ, ὃς ἐν σοφίᾳ μελετήσῃ καὶ ὃς ἐν συνέσει
αὐτοῦ διαλεχθήσεται» (Σ. Σειρ. 14,20).**

Στὸ τελευταῖο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος -Ιανουάριος 2011- δημοσιεύθηκε ἓνα ἐκτενὲς κείμενο μὲ τίτλο «Στῶμεν καλῶς... Ἀπάντηση τῆς Ἀκαδημίας Θεολογικῶν Σπουδῶν σὲ πρόσφατα δημοσιεύματα». Ἡ μελέτη σὲ βάθος καὶ χωρὶς προκατάληψη αὐτοῦ του κειμένου ἀπὸ τὴν πλευρὰ μου καὶ ἡ εὐθύνη μου ἀπέναντι στὰ δρώμενα, ὡς ἐλαχίστου μέλους τῆς Ἐκκλησίας, μὲ ὁδήγησε στὴν ἀπόφαση νὰ καταθέσω, μετὰ ἀπὸ περίσκεψη, τὴ μαρτυρία μου γι' αὐτό.

Εἶναι θλιβερές, ἀσύνετες, πονηρές καὶ ἄδικες οἱ ἐνέργειες καὶ οἱ συμπεριφορὲς μίας μικρῆς ομάδας πιστῶν τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι μὲ τρόπο ὑβριστικό, ἀνίερο καὶ ἀπαράδεκτο, πέρα ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι Ὁρθόδοξης Πνευματικότητας καὶ Παράδοσης, ἀναγορεύουν τοὺς ἑαυτοὺς τοὺς σὲ κήνσορες καὶ μέντορες, ἐπὶ παντὸς πρᾶγματος στὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, στερούμενοι, καταφανῶς, θεολογικῆς, ὁρθόδοξης, πατερικῆς παιδείας. Ὁ «ὀπλισμὸς» τοὺς εἶναι ἡ ἡμιμάθεια, ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς, ἡ ἀσέβεια καὶ ἡ συκοφαντία. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐκφράζουν μὲ θράσος, ὀργή, μανία καὶ φαρισαϊκὸ ἐγωϊσμὸ δαιμονικῆς αὐταρέσκειας, μὲ πονηρία καὶ δόλο, μὲ ἀπειλὲς καὶ ἀπρέπειες, μὲ ἀναίδεια καὶ ὕβρεις.

Ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς καὶ ἡ ἐμπάθεια, ἡ ἀφροσύνη καὶ ἡ ἀνευθυνότητα ἀπέναντι στὸ «Σῶμα τοῦ Χριστοῦ», δηλ. στὴν Ἐκκλησία, ὁδηγεῖ τὴν ομάδα αὐτὴ στὴ δημιουργία σχίσματος, τὸ ὁποῖο εἶναι ἁμαρτία τόσο μεγάλη, πὺν δὲν «ξεπλένει οὔτε αἷμα μαρτυρίου». Ἡ εὐθύνη, βέβαια, αὐτῆς τῆς ἁμαρτίας βαρύνει τοὺς κληρικούς, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐμπνευστὲς καὶ ταγοὶ αὐτῆς τῆς ομάδας, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους «ὁ Κύριος θὰ ζητήσῃ λόγον», «ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως». Ἡ ομάδα αὐτὴ δίκαια ἔχει χαρακτηριστεῖ ὡς «φράξια» στὸ σῶμα τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία λασπολογεῖ καὶ ψευδολογεῖ κατὰ τοῦ Ἐπισκόπου καὶ τῆς Ἀκαδημίας Θεολογικῶν Σπουδῶν, πὺν ἡ εὐθύνη, ἡ σύνεση καὶ ἡ ἀγωνία του γιὰ τὴν «ἐπόμενη ἡμέρα» τῆς Ἐκκλησίας στὸν κόσμον τὸν ὁδήγησε νὰ ιδρῦσει.

Οἱ δόλιες, συκοφαντικὲς καὶ φθονερὲς μεθοδεύσεις τῆς ομάδας αὐτῆς ἔφθασαν στὸν μέγιστον βαθμὸ ἀναισχυντίας, μετὰ τὸ τελευταῖο θεολογικὸ συνέδριον στὴν Ἀκαδημία μὲ θέμα «Νέο-Πατερικὴ Σύνθεση ἡ

μετὰ-πατερική θεολογία; Τὸ αἶτημα τῆς Θεολογίας τῆς συνάφειας στὴν Ὁρθόδοξία», τὸ ὁποῖο ἔκρινε, ἀλόγιστα καὶ ἀπερίσκεπτα, ὡς προδοτικό τῆς ὀρθόδοξης θεολογίας καὶ παράδοσης καὶ τὸ κατεδίκασε ὡς αἰρετικό. Θεώρησε δὲ ὡς ὑπεύθυνο τὸν Μητροπολίτη καὶ ζήτησε τὴν καταδίκη του, μαζί μὲ ἄλλους ὁμόφρονές της, ἂν μὴ τὴν καθαίρεσή του καὶ τὸ κλείσιμο τῆς Ἀκαδημίας... Ποῦ, ὅμως, βρίσκεται ἡ ἀλήθεια;

«Ψευδολόγων ἀνθρώπων ἔλεγχος ἐστὶ τὰ πράγματα» (Αἰσωπος)

Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα συμβουλεύει κάθε πιστὸ ὅτι, δὲν πρέπει νὰ κατηγορεῖ καὶ νὰ καταδικάζει τίποτα, ἐὰν πρῶτα δὲν γνωρίσει καλὰ τὸ κάθε τί: «Πρὶν ἐξετάσης, μὴ μέμψῃ? νόησον πρῶτον καὶ τότε ἐπιτίμα... Ἀρχὴ παντὸς ἔργου λόγος, καὶ πρὸ πράξεως βουλή (σκέψη)» (Σ.Σειρ. 11,7. 37,16). Εἶναι φανερό, ὅτι ὑπάρχει ἔλλειψη ἢ ἀδυναμία ἀληθινῆς γνώσης τοῦ ἔργου ποὺ συντελεῖται στὴν Ἀκαδημία. Ἐπίσης, εἶναι φανερό, ὅτι ὑπάρχει ἔλλειψη ἐλληνικῆς παιδείας καὶ πατερικῆς - ὀρθόδοξης? ὅτι ὑπάρχει ἄγνοια σὲ βάθος τῆς ἱστορίας καὶ ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, τῆς δημιουργίας, τῆς ὑπαρξῆς καὶ τοῦ σκοποῦ της στὸ κόσμος, τοῦ Θεοῦ Ἁγίου Πνεύματος ποὺ τὴν ὁδηγεῖ. Γι' αὐτὸ «οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι διαστρεβλώνουν τὸ ἔργο τῆς» (Β' Πέτρ. 3,16). Πραγματικά, «ἔργα ἀσεβῶν μακρὰν ἀπὸ γνώσεως» (Παρμ. 13,19).

Ἡ Ἀκαδημία, μὲ εὐθύνη καὶ σύνεση, στὴν ἀπάντησή της στὶς ἐναντίον τῆς κατηγορίας, καταγράφει, μὲ νηφαλιότητα, μὲ ἐπιχειρήματα ἀκλόνητα, μὲ εἰρήνη καὶ γνωστικὴ εὐπρέπεια, ποιά εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ἡ ὅλη ἀπάντηση, εἶναι ἓνα σοφὸ, ἐπιστημονικὸ, ὁδηγητικὸ κείμενο Ὁρθόδοξης Πατερικῆς Θεολογικῆς παιδείας, τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ μελετηθεῖ σὲ βάθος, χωρὶς προκαταλήψεις, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, ἀπὸ κάθε ὀρθόδοξο χριστιανό, ὥστε νὰ ἔρθῃ σὲ μία βαθύτερη καὶ ἀληθινὴ γνώση -σὲ ἐπίγνωση- τῆς οὐσίας τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ζωῆς τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας εἶναι μέλος. Μὲ τὴ μελέτη τοῦ κειμένου θὰ κατανοήσῃ τὸ μέγεθος τῆς πλάνης στὸ ὁποῖο ὁδηγεῖ ἡ ἄγνοια, ἡ θρησκοληψία καὶ ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς, θὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῆς τυπολατρίας καὶ τοῦ ἐγωϊστικοῦ φαρισαϊσμοῦ καὶ θά'ρθεῖ στὸ «φῶς τὸ ἀληθινόν» τῆς ἀληθινῆς πίστεως, τῆς ἀληθινῆς θεολογίας καὶ λατρίας τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ σώζει. «Παιδεία ἀνεξέλεγκτος πλανᾶται» (Παρμ. 10,17) καὶ «βαρὺν ἀπαιδευσία» (βίας).

Στὸ κείμενο αὐτὸ ἡ Ἀκαδημία φανερώνει τὴν ταυτότητά της, προκειμένου νὰ γίνῃ ἡ ἀληθινὴ ἐκτίμηση τοῦ ἔργου της: «...Δὲν ἐκπροσωπεῖ τὴν ἐπίσημη θεολογικὴ γραμμὴ τῆς τοπικῆς ἢ τῆς κατὰ τὴν οἰκουμένην Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας...Λειτουργεῖ ὡς χῶρος ἐλεύθερου, θεολογικοῦ, ἐπιστημονικοῦ διαλόγου καὶ ὡς μία ἄτυπη δεξαμενὴ σκέψης τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας... Προσφέρει σημαντικὴ ὑπηρεσία στὴν Ἐκκλησία καὶ τὴν ὀρθόδοξη θεολογία, ὑπηρετώντας τὸ διάλογο τῆς

Ὁρθοδοξίας μὲ τὶς προκλήσεις τοῦ σύγχρονου κόσμου, φέροντας σὲ ἐπαφή καὶ ἐπικοινωνία ὀρθοδόξους θεολόγους ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο μὲ τὴν θύραθεν (ἐκτὸς Ἐκκλησίας) διάνοη, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀνθρώπους ἀπὸ διαφορετικὰ πολιτιστικὰ καὶ κοινωνικὰ περιβάλλοντα, ἢ καὶ προσκαλώντας ἀκόμη τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ νὰ ξανασκεφθεῖ **κ ρ ι τ ι κ ᾶ** καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Παράδοσης ποὺ σαρκώνεται κατεξοχήν στὸ πρόσωπο Χριστοῦ τὶς διάφορες ἐθνοπολιτισμικὲς παραδόσεις, ἔθιμα, συνήθειες κ.τ.λ.».

Σχετικὰ μὲ τὸ θεολογικὸ Συνέδριο ποὺ ἀναφέρθηκε, ἡ Ἀκαδημία ὑποστηρίζει, ὅτι αὐτὸ ἔδωσε τὴν εὐκαιρία «γιά ἓναν ὥριμο καὶ σοβαρὸ ἐπιστημονικὸ διάλογο γιὰ τὸ ρόλο ποὺ καλεῖται νὰ διαδραματίσει ἡ Ὁρθοδοξία στὸν 21ο αἰῶνα. Ἀναδύθηκαν (σ’αὐτὸ) τὰ ποικίλης φύσεως προβλήματα καὶ οἱ δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στὴν ἐπαφή της μὲ τὴ σύγχρονη πραγματικότητα, ὅπως ἐπίσης καὶ οἱ συνέπειες τῶν προβλημάτων καὶ τῶν προκλήσεων αὐτῶν στὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο της, στὴ διάδοση δηλαδή τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ σὲ ἓναν συνεχῶς μεταβαλλόμενο κόσμο μὲ τρόπους καὶ μέσα ποὺ ἀγγίζουν τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο».

Γιὰ τὸ θόρυβο ποὺ δημιουργήθηκε, ἐξ αἰτίας βιαστικῆς καὶ κακοπροαίρετης ἐρμηνείας τοῦ ὅρου «μετὰ-πατερικὴ θεολογία» ἡ Ἀκαδημία τονίζει ξεκάθαρα, ὅτι «δὲν χρησιμοποιήθηκε γιὰ νὰ δηλώσει τὴν ἄρνηση ἢ ἀπαξίωση τῆς πατερικῆς παράδοσης, ἀλλὰ τὴν ἀνάγκη γιὰ διαρκὴ καὶ ζωντανὴ κριτικὴ πρόσληψή της καὶ ἐξάπαντος ὄχι μονολιθικὴ ἀξιοποίησή της... Ὁ ἐπίμαχος ὅρος τέθηκε ὡς ἓνα ἀνοιχτὸ ἐρώτημα πρὸς συζήτηση καὶ διερεύνηση καὶ δὲν προβλήθηκε ἀπὸ καμιά πλευρὰ ὡς πρόγραμμα ἢ ὑπόδειγμα ποὺ ὀφείλαν ὅλοι νὰ ἀσπαστοῦν καὶ νὰ ἀκολουθήσουν».

Ἡ Ἀκαδημία τονίζει, κατηγορηματικά, ὅτι στὸ ἐν λόγω Θεολογικὸ Συνέδριο «δὲν θίχθηκε κανένα Ἐκκλησιαστικὸ Δόγμα ἢ Σύμβολο τῆς Πίστεως..., ἀλλὰ ἀπλῶς τέθηκε πρὸς συζήτηση τὸ ζήτημα τῶν προϋποθέσεων καὶ κριτηρίων γιὰ ἓναν ἐκκλησιαστικὸ τρόπο τοῦ θεολογεῖν». Σήμερα, «τίθεται σαφῶς καὶ ἐπείγοντως ζήτημα ἐπανερμηνείας καὶ συσχέτισης -τῶν δογματικῶν κειμένων τῆς πίστεως- μὲ τὴν ἐκάστοτε συνάφεια (πραγματικότητα), ἓνα νέο «καινοτομεῖν τὰ ὀνόματα», γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τὸν Θεολόγο Γρηγόριο». Σχετικὰ μὲ τὴν παράδοση, τὴν ἔννοια καὶ τὴ σημασία της, ἡ Ἀκαδημία, μὲ βάση κείμενα ἐπιστημονικὰ μεγάλων θεολόγων (π.Γεώργιος Φλωρόφσκυ, Βλαδίμηρος Λόσκυ) καὶ Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας (Μ.Βασίλειος), ὑποστηρίζει ὅτι «δὲν εἶναι νεκρὸ γράμμα, νοσταλγικὴ ἐπανάληψη ἢ ἄκριτη ἀποδοχὴ τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ δημιουργικὴ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι συνέχεια καὶ ἀνοιγμα στὸ μέλλον». Πρέπει νὰ μελετᾶται τὸ «πνεῦμα» τῆς παράδοσης, ὄχι τὸ «γράμμα». Τὸ πῶς δηλαδή μὲ τὰ κριτήριά τους θὰ ἐνεργοῦσαν σήμερα οἱ Πατέρες.

«Θεολογική συνάφεια» και Ὁρθοδοξία

Στὸν τίτλο τοῦ ἐν λόγῳ Συνεδρίου ὑπῆρχε ἡ φράση: «Τὸ αἶτημα τῆς θεολογικῆς συνάφειας στὴν Ὁρθοδοξία», ἡ ὁποία δημιούργησε πολὺ θόρυβο καὶ ἀρνητικὲς ἐκτιμήσεις, ἀπὸ ἄγνοια. Τί σημαίνει αὐτὴ ἡ φράση; Τί εἶναι ἡ συνάφεια; Ποιὰ σχέση ἔχει μὲ τὴν ὀρθόδοξη πίστη καὶ θεολογία; Συνάφεια (ἀπὸ τὸ ρῆμα συνάπτω=συνδέω κάτι μὲ ἄλλο, σχετίζομαι, γνωρίζομαι, ἐρχομαι σὲ ἄμεση σχέση-ἐπαφή, συναφῆς) εἶναι ἡ ἄμεση ἐπικοινωνία μὲ κάτι. Θεολογικὴ συνάφεια εἶναι ἡ ἄμεση ἐπικοινωνία μίας θεολογίας μὲ ἄλλες ιδέες, φιλοσοφίες, πολιτισμούς, θρησκευτικὲς παραδόσεις καὶ ἡ στάση τῆς ἀπέναντι σ' αὐτές. Ἡ χριστιανικὴ πίστη καὶ θεολογία ἦρθε σὲ συνάφεια, σὲ ἄμεση ἐπικοινωνία μὲ τὶς θεολογίες καὶ φιλοσοφίες, κυρίως, τοῦ ἑλληνορωμαϊκοῦ κόσμου, στὴν πορεία τῆς νὰ ἀλλάξει τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ σώσει τὸν κόσμον, νὰ τὸν ἐνώσει μὲ τὸν ἀληθινὸ τριαδικὸ Θεό. Ἀπὸ τὴ συνάφειά τῆς αὐτὴ πήρε ὅ,τι ἔκρινε καλὸ (τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ λέξεις τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ὅπως φύσις, οὐσία, ὑπόστασις, πρόσωπον, λόγος, νοῦς, ἐνέργεια κ.α.), προκειμένου νὰ διατυπώσῃ τὸ περιεχόμενό τῆς καὶ νὰ τὸ προσφέρει εὐκολώτερα γιὰ νὰ τὸ πιστέψῃ ὁ τότε κόσμος, δίνοντας νέο, χριστιανικὸ περιεχόμενο στὶς λέξεις τῆς φιλοσοφίας. Ἔτσι ἐργάστηκαν καὶ ἐθεολόγησαν συναφειακὰ οἱ Πατέρες σὲ κάθε ἐποχῇ.

Ὁ σημερινὸς κόσμος εἶναι ἓνας κόσμος μὲ τὴ δική του ἰδιοπροσωπία, τὰ δικά του προβλήματα, τὶς δικές του ιδεολογικὲς διαστρωματώσεις, τὰ δικά του ὑπαρξιακὰ ἐρωτήματα καὶ ἀδιέξοδα. Αὐτὸν τὸν κόσμον πρέπει νὰ τὸν «δεῖ» ἡ Ἐκκλησία, νὰ τὸν ἐγγίσει μὲ τὰ πατερικὰ κριτήρια τῆς συναφειακῆς θεολογίας. Νὰ μὴν τὸν ἀρνηθεῖ. Νὰ «οἰκονομήσῃ», μὲ τὸ σωτήριον δίκτυ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴ σωτηρία του, μὲ ἀνάλογους τρόπους καὶ ἐνέργειες τῶν Πατέρων, τῆς παράδοσης ποὺ ἄφησαν στὴν Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία μὲ τὴ συναφειακὴ θεολογία τῆς πρέπει καὶ σήμερον νὰ «προσλάβῃ» τὸ «εἶναι» αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Νὰ διαλεχθεῖ μαζί του. Νὰ τὸν φωτίσῃ μὲ τὸ ἀληθινὸ φῶς, μὲ τὸν Χριστὸ καὶ τὴ διδασκαλία Του. Νὰ μιλήσῃ μέσα ἀπὸ τὴ «γλῶσσα» τοῦ τῆς δικῆς τῆς «γλῶσσα» καὶ νὰ τὸν ἀναγεννήσῃ, νὰ τὸν σώσῃ. Αὐτὸ κάνουν οἱ σύγχρονοι Πατέρες, βιώνοντας τὴν ἀγρυπνία τῆς εὐθύνης τοὺς ἀπέναντι στὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ τὸ θέλημά Του νὰ σώσῃ τὸν κόσμον. (Ἰω.3,17.12,47).

Ἄρα, ἡ συναφειακὴ θεολογία ἔχει οὐσιαστικὴν σχέση μὲ τὴν Ὁρθοδοξία. Ὁ ἄγνωστος σὲ πολλοὺς ὅρος «συναφειακὴ θεολογία» δὲν πρέπει νὰ ξενίζει καὶ νὰ σκανδαλίζει κανέναν. Ἀντίθετα, πρέπει νὰ προβληματίζει καὶ νὰ παρακινεῖ κάθε πιστὸ στὴν κατανόηση τοῦ περιεχομένου του, ἀφοῦ κρύβει τὸ βασικὸ στοιχεῖο τῆς ταυτότητος καὶ ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία στὴν πορεία τῆς στὸν κόσμον

θεολογοῦσε «ἐν διαλόγῳ», συναφειακά, μὲ τοὺς πολιτισμοὺς ποὺ συναντοῦσε. Ἦταν ἀνοιχτὴ στὴν ἐπικοινωνία μὲ τὸν κόσμον, ὅχι κλειστὴ καὶ ἐγωϊστικὰ αὐτάρεσκη. Σεβάστηκε τοὺς τοπικοὺς πολιτισμοὺς, «γιά τὴν ἐπιτυχὴ μεταφορὰ τοῦ μηνύματος τοῦ Εὐαγγελίου» στοὺς ἀνθρώπους. Ἡ πορεία αὐτὴ ἦταν δυναμικὴ «ἐπώδυνα δημιουργικὴ καὶ μεταμορφωτικὴ» μὲ ἡγέτες τὸν Ἀπόστολο Παῦλο καὶ τοὺς ἄλλους Ἀποστόλους, τοὺς Ἀπολογητὲς καὶ μεγάλους Πατέρες.

Οἱ παραπάνω διαπιστώσεις πρέπει νὰ προβληματίζουν σὲ βάθος τοὺς ταγοὺς καὶ τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ ὀδηγοῦν σὲ νέους τρόπους διακονίας καὶ δράσης μέσα στὸ σύγχρονο μεταβαλλόμενο κόσμο καὶ τὶς ἀνάγκες του, ὅπως ἔκαναν οἱ Πατέρες στὴν ἐποχὴ τους, ὅπως θὰ ἔκαναν ἂν ζοῦσαν στὴ σύγχρονη ἐποχὴ. Αὐτὸ εἶναι τὸ «πνεῦμα» τῶν Πατέρων, ἡ παράδοσή τους. Αὐτὸ πρέπει νὰ ἀποτελεῖ κανόνα καὶ ἀλάνθαστο ὁδηγὸ ποιμαντικῆς. Ἡ συντηρητικὴ νοοτροπία ποὺ παρουσιάζεται εἶναι «προδοσία τοῦ πνεύματος τῶν Πατέρων» καὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς στὸν κόσμο. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ δὲν ἔχει μόνο παρελθόν, ἀλλὰ ἔχει, κυρίως, παρὸν καὶ μέλλον, γιὰ τὰ ὁποία πρέπει νὰ εἶναι εὐαίσθητη καὶ νὰ προνοεῖ. Τὸ ζητούμενο, πάντοτε, εἶναι ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ συναφειακὴ θεολογία εἶναι βασικὸ «αἶτημα» στὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι ἡ ἐγγύηση καὶ ἡ λυδία λίθος γι' αὐτήν.

Ἄγνοια ἐπικριτῶν σὲ θέματα λατρείας

Πολλὲς ἄδικες καὶ ἀστήρικτες κατηγορίες ἔχει δεχθεῖ ἡ Ἀκαδημία γιὰ τὴ λειτουργία τῆς σὲ σχέση μὲ τὰ ἀνοίγματά της μὲ θεολογικὲς ἐταιρεῖες καὶ οἰκουμενικοὺς ὀργανισμοὺς, ἀλλὰ καὶ γιὰ συμμετοχὴ ἐκπροσώπων ἄλλων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν στὴ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας (προσευχή) καὶ τὴ λειτουργία (ἀντίδωρο, εὐλογία, εὐχή). Στὶς ἐπικρίσεις αὐτές, μὲ θεολογικὰ ἐπιχειρήματα ἀπὸ τὴν παράδοση καὶ τὴ βιωμένη ζωὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἔδωσε ἀπαντήσεις, ποὺ ἀποδεικνύουν ὅτι οἱ ἐπικριτὲς ἀγνοοῦν τὸν τρόπο καὶ τὶς ἀρχὲς λειτουργίας τῆς Ἀκαδημίας, καθὼς καὶ τὴν οὐσία τῆς λατρείας καὶ ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Γι' αὐτό, οἱ κατηγορίες εἶναι ἀνυπόστατες, ψευδεῖς καὶ ἄδικες.

Γιὰ τὴ λειτουργία τῆς Ἀκαδημίας καὶ τὴ δράση της, σημειώνεται ὅτι ἡ ἴδια εἶναι ἓνας ἐπιστημονικὸς φορέας καὶ ὀργανισμὸς ποὺ ἔχει εὐθύνη συμμετοχῆς σὲ συνέδρια ἀνάλογων φορέων γιὰ ἀλληλοενημέρωση ἐκπροσώπων καὶ συμβολὴ «στὴν πρόοδο τοῦ διαλόγου» καὶ στὸ ὄραμά της τῶν «πάντων ἐνώσεως», ποὺ ἀποτελεῖ καὶ τὸ κατ' ἔξοχὴν -θέλημα τοῦ Κυρίου- καὶ «αἶτημα» τῆς λειτουργικῆς καὶ Εὐχαριστιακῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τὸ ὁποῖο ἐργάζεται τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο μὲ εὐθύνη, μὲ τὴ συμμετοχὴ μεγάλων καὶ ἑγκυρων ὀρθοδόξων θεολόγων, κατὰ καιροὺς, (π.Γεώργιος Φλωρόφσκυ, π.Ἰωάννης Ρωμανίδης, Παναγιώτης Τρεμπέλας) σὲ διαχριστιανικοὺς διαλόγους. Αὐτὸ τὸ μέγιστο

καθῆκον «ἀκραῖες ζηλωτικὲς ὑπερορθόδοξες ομάδες» τὸ περιγράφουν «συγκριτιστικὸν» καὶ «παναίρεση τοῦ οἰκουμενισμοῦ», μὲ ἀπερισκεψία, ἀνευθυνότητα καὶ ἐγωϊστικὴ φαρισαϊκὴ ὑπεροψία, «πλανῶντες καὶ πλανώμενοι».

«Στὸ φλέγον θέμα τῆς συμπροσευχῆς μὲ τοὺς ἑτεροδόξους καὶ τῆς ἐν γένει ἐπικοινωνίας μαζί τους», ἡ Ἀκαδημία θυμίζει ὅτι «τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὴ θεολογία τῶν Πατέρων, εἶναι συνυφασμένον μὲ τὸ μυστήριον τῆς ἐν Χριστῷ ἐνότητος καὶ τὴν ὑπέρβαση τῶν κάθε λογῆς χωρισμῶν καὶ διαιρέσεων». Παραθέτει δὲ ἓνα σπουδαῖο κείμενο τοῦ μαθητῆ τοῦ Ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ, πρώτου Πατριάρχου Κῶν/Λεως μετὰ τὴν ἄλωση, Γεννάδιου Σχολάριου, στὸ ὁποῖο βεβαιώνεται ὅτι ἐγίνοντο δεκτοὶ στὴ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας οἱ ἑτερόδοξοι Ἀρμένιοι καὶ Λατῖνοι (καθολικοί), σύμφωνα μὲ τὴ συνήθεια τῆς καθολικῆς τῶν χριστιανῶν Ἐκκλησίας καὶ τὴν πράξη τῶν ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν. Δὲν τοὺς ἐδίωχναν ἀπὸ τὴ λατρεία καὶ τὴν προσευχὴ καὶ τοὺς ἔδιναν ὕψωμα, ἀντίδωρο καὶ εὐλογία (εὐχή), ἀφοῦ ἦταν καὶ αὐτοὶ χριστιανοί, ἂν καὶ σχισματικοὶ καὶ ἑτερόδοξοι. Δὲν τοὺς ἔδιναν τὴ Θεία Κοινωνία καὶ δὲ ζητοῦσαν οὔτε ἔπαιρναν «ἁγιασμόν παρ' αὐτῶν, διότι εἰσὶν ἑτερόδοξοι καὶ κεχωρισμένοι». Δὲν τοὺς ἔλεγαν «αἰρετικούς»!

Τὶς ἀλήθειες αὐτὲς καταγράφει ὁ πατριάρχης καὶ μέγας ὀρθόδοξος θεολόγος Γεννάδιος Σχολάριος, ἀπαντώντας σὲ ἐπιστολὴ μὲ τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ τοῦ ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σινᾶ Μάξιμου Σοφianoῦ. (βλ. L. Petit-X.Siderides-M. Jugie, *Oeuvres complètes de Georges-Gennade Scholarios*, t.IV, Paris 1935, σελ. 201-202). «Τὴν ἴδια ἀκριβῶς τάξη ἀποδέχεται ἀργότερα καὶ ὁ Δοσίθεος Ἱεροσολύμων, ἄγνωστος γιὰ τοὺς μεγάλους ἀγῶνες τοῦ ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδοξίας, σὲ ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν Μιχαὴλ Βελιγραδίου (1706), μία τάξη ποὺ υἱοθετοῦσε καὶ ἀκολουθοῦσε τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς του, ἐνῶ ἀκόμη καὶ ὁ ἅγιος Μᾶρκος Ἐφέσου ὁ Εὐγενικός, ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς Ὀρθοδοξίας κατὰ τὴ σύνοδο Φερράρας-Φλωρεντίας (1438-1439) παρευρίσκετο σὲ κοινὲς προσευχὰς τῶν διαλεγομένων πλευρῶν (Ὀρθοδόξων καὶ Λατίνων) ». Στὴν ἴδια ἐπιστολὴ, ὁ Πατριάρχης Γεννάδιος συμβουλεύει νὰ δέχονται τοὺς «ἐσχισμένους» (ἀποσχισμένους) «χριστιανούς» (Ἀρμένιους καὶ Λατίνους) στὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία καὶ τὴ Θεία Εὐχαριστία, ἐὰν τὸ ἐπιθυμοῦν καὶ τὸ ζητοῦν, χωρὶς ἀναβαπτισμό ἢ Χρῆσμα, ὅπως ἦταν ἡ παράδοση τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας, μόνο μὲ ἀπλὴ ὁμολογία πίστεως (βλέπε 95ο κανόνα ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, 691 μ.Χ.).

«Ὁδοὶ ἀφρόνων ὀρθαὶ ἐνώπιον αὐτῶν» (Πάροι. 12,15).

Ὁ «οὐ κατ' ἐπίγνωσιν ζῆλος» εἶναι πλάνη, χωρίζει ἀπὸ τὸν Θεό.

Μὲ ὅσα ἀναφέρονται στὸ κείμενο τῆς Ἀκαδημίας ἀγυμνώνονται μὲ ἐπιστημονικὰ θεολογικὰ ἐπιχειρήματα καὶ καταρρίπτονται οἱ θέσεις καὶ

οί ισχυρισμοί όσων καταφέρονται έναντίον της. Αποδεικνύονται, στερούμενοι όρθόδοξης θεολογικής παιδείας και γνώσεως, άσσοφοι και άφρονες, έγκλωβισμένοι στην άγνοιά τους. Παρ'όλα αυτά, έπιμένουν με φανατισμό στους άστήρικτους ισχυρισμούς και τις συκοφαντικές ενέργειές τους. Έκδηλώνουν «ζωηρό ενδιαφέρον για τó Θεό, για την όρθόδοξη πίστη, χωρίς νά έχουν σωστή γνώση» (Ρώμ. 10,2). Συμπεριφέρονται, αúτάρεσκα και έγωιστικά όπως οί Γραμματεís και οί Φαρισαίοι με ζηλωτικές κορώνες, οί όποιοι, στο όνομα, δήθεν, της ύποστηρίξης του άληθινού Θεού, έσυκοφάντησαν, ειρωνεύτηκαν, έχλεύασαν, άποδοκίμασαν και έσταύρωσαν τόν Υιό του Θεού! Έτσι και αúτοι «τους σοφούς και συνετούς φαύλους -άχρείους- καλούσι» (Πάρμ. 16,21).

Οί κατήγοροι της Ακαδημίας, άν και με τους λόγους και τά έργα τους όμολογεΐται και φανερώνεται ή άγνοιά τους, εντούτοις, την ύποστηρίζουν, από έλλειψη φρόνησης, αúτοπλανώνται και αúτοπαγιδεύονται στην πλάνη τους. Έτσι, βεβαιώνεται ό λόγος του Θεού, που λέγει, ότι «οί άφρονες, λόγω της άφροσύνης τους, νομίζουν ότι οί σκέψεις του νοú τους εΐναι σωστές» (Πάρμ. 12,15) και ότι «στο στόμα τών άπαιδευτών βρίσκεται πάντοτε ψέμα»: «έν στόματι άπαιδευτών ένδελεχθήσεται ψεύδος» (Σ.Σείρ. 20,24). Παρ'ότι ή Ακαδημία διακηρύττει σέ κάθε εύκαιρία, ότι, με τους έπιστημονικούς διαλόγους στα διάφορα συνέδριά της, δέν προδίδεται ή όρθόδοξη πίστη αλλά, αντίθετα, όμολογεΐται, κηρύττεται και φανερώνεται στους έκπροσώπους τών συνεδρων που την άγνοούν, οί κατήγοροί της, έπιμένουν στις συκοφαντίες τους έναντίον της. Βρίσκονται σέ «τραγική ειρωνία»· πάσχουν αú και δέν τó καταλαβαίνουν.

Οί κατήγοροι της Ακαδημίας κλείνουν τ'άφτιά τους σέ κάθε συνετή φωνή, άρνούνται τó διάλογο σέ βάθος, δέν ενδιαφέρονται για άληθινή γνώση, μένουν στις πλανεμένες ιδέες τους με ζήλο. Ό ζήλος τους, όμως, εΐναι χωρίς γνώση, «ού κατ' έπίγνωσιν» και γί' αúτó τους όδηγεΐ σέ κακό, τους άπομακρύνει από τó Θεό και τή σωτηρία. Χρειάζεται ζήλος -θερμό ένδιαφέρον- για τά θέματα της πίστεως, αλλά ζήλος «κατ' έπίγνωσιν» με σωστή γνώση. Εΐναι άπαραΐτητο και ώφέλιμο για κάθε Χριστιανό νά ξεχωρίζει τόν καλό και τόν κακό ζήλο, ώστε νά ακολουθεΐ τόν καλό και νά όδηγεΐται σωστά στη χριστιανική του ζωή, και νά άποφεύγει τόν κακό, για νά μήν ακολουθεΐ λάθος πνευματική ζωή και ζημιώνεται, χάνει τήν αλήθεια του Θεού και τή σωτηρία που αúτý του χαρίζει.

Πώς έκδηλώνεται ό καλός, «ó κατ' έπίγνωσιν» ζήλος, και ό κακός, «ó οú κατ' έπίγνωσιν»; Ποιά εΐναι τά γνωρίσματά τους; Γί' αúτá μιλάει ό άγιος Νεκτάριος, ό μεγάλος άγιος του αΐώνα μας, στο βιβλίό του «Ποιμαντική». «Τόν «κάτ' έπίγνωσιν ζήλον, λέγει, έκφράζει όχι ό φανατισμός και ή μισαλλοδοξία αλλά «άγάπη θερμή προς τόν Θεόν και τόν πλησίον, πραότης, άνεξικακία, άνεξιθηρσκειά, ευεργεσία και

εὐγένεια τρόπου». Τὸν «οὐ κατ'ἐπίγνωσιν ζῆλον» ἐκφράζει «φθόνος, θυμὸς ἐπίμονος καὶ ἐμπαθής, ἀντίστασις πρὸς τὸ ἀληθές πνεῦμα τοῦ θείου Νόμου, παράλογος ζέσις (ὀρμή) πρὸς ὑπεράσπισιν ἰδιοτύπων δογμάτων καὶ ἀξιωμάτων, ὑποστήριξις παράφορος (δυναμική, θυμώδης, ὀρμητική) ἐπουσιωδῶν θρησκευτικῶν ὑποθέσεων καὶ διάθεσις φιλοτάραχος καὶ φιλόνικος (ποὺ ἐπιζητεῖ τὰ μαλώματα καὶ τοὺς καυγάδες) ἐν πάσι τοῖς θρησκευτικοῖς ζητήμασιν (σὲ κάθε θρησκευτικὸ ζήτημα)». Ὁ «οὐ κατ'ἐπίγνωσιν» ζηλωτὴς «διδάσκει πάντοτε τὰ ἑαυτοῦ δόγματα ἐν παραφορᾷ καὶ βία καὶ θρασύτητα καί, στὸ ὄνομα, δηθεν, τοῦ Θεοῦ, παραβαίνει τὸ θεῖο θέλημα, τὸ ὁποῖο συμπυκνώνεται στὴν ἄσκηση τῆς ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης» (Ἀγίου Νεκταρίου, Ποιμαντική, ἔκδ. Β.Ρηγόπουλος, Θέσ/νίκη 1974, σέλ.109).

Ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος διδάσκει καὶ γιὰ τὴ στάση ἐνὸς ὀρθόδοξου Ἐπισκόπου μὲ τοὺς ἑτεροδόξους -τους αἵρετικούς- στὴν Ποιμαντική του. Λέγει ὅτι πρέπει νὰ τοὺς ἀγαπᾷ καὶ νὰ ἐνδιαφέρεται γι'αὐτούς, μήπως καὶ τοὺς βοηθήσει νὰ φωτιστοῦν καὶ νὰ ἐπιστρέψουν στὴν ἀλήθεια. Ὁ νόμος τῆς ἀγάπης εἶναι πάνω ἀπὸ τὶς δογματικὲς διαφορές. Ὁ ἐπίσκοπος δὲν πρέπει νὰ παραβιάζει αὐτὸν τὸν ὑπέρτατο νόμο λόγω δογματικῶν διαφορῶν? εἶναι διδάσκαλος τῆς ἀγάπης καὶ ἡ τέλεια ἀγάπη διώχνει μακριὰ τὴν ἔχθρα καὶ τὸ μῖσος. Τὸ κείμενο αὐτὸ τοῦ ἀγίου Νεκταρίου εἶναι πολὺ σημαντικὸ καὶ διδακτικὸ γιὰ ὅλους καὶ κυρίως γιὰ τοὺς κατηγόρους τῆς Ἀκαδημίας καὶ τοῦ Σεβασμιώτατου Μητροπολίτη κ.Ἰγνατίου, προκειμένου νὰ ἀντιληφθοῦν τὴν πλάνη τους καὶ νὰ συνετιστοῦν. Τὸ παραθέτω αὐτούσιον, γιὰ τοῦ λόγου τὸ ἀληθές. Εἶναι κριτήριον ὀρθοδοξίας:

«Ὁ Ἐπίσκοπος ὀφείλει νὰ ἐμμένῃ ἀείποτε ἐν ταῖς ἠθικαῖς τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἀρχαῖς καὶ οὐδέποτε νὰ ἐξέρχεται τούτων ἢ νὰ παραβαίνει αὐτὰς δηθεν λόγω δογματικῶν διαφορῶν. Αἱ δογματικαὶ διαφοραὶ ὡς ἀναγόμεναι πρὸς μόνον τὸ κεφάλαιον τῆς πίστεως ἀφίενται ἐλεύθερον καὶ ἀπρόσβλητον τὸ τῆς ἀγάπης κεφάλαιον? τὸ δόγμα δὲν καταπολεμεῖ τὴν ἀγάπην? ἡ δὲ ἀγάπη χαρίζεται τῷ δόγματι, διότι πάντα στέγει, πάντα ὑπομένει? ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη ἐστὶν ἀναλλοίωτος, δί'ο οὐδ'ἡ τῶν ἑτεροδόξων χωλαίνουσα πίστις δύναται ν'ἀλλοιώσῃ τὸ πρὸς αὐτοὺς τῆς ἀγάπης συναίσθημα. Δία τῆς ἀγάπης ἐστὶ λίαν πιθανὸν νὰ ἐλκύσῃ πρὸς ἑαυτὸν καὶ τὴν ἐξ ἐσφαλμένης περιωπῆς κρίνουσαν δογματικὸν τί ζήτημα ἑτερόδοξον Ἐκκλησίαν».

«Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε χάριν δογματικῆς τινὸς διαφορᾶς πρέπει νὰ θυσιάζεται. Παράδειγμα ἐστὶν ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν, ὅστις ἐξ' ἀγάπης καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς σταυρωτὰς τοῦ Χριστοῦ ἠῤῃχετο ἀνάθεμα εἶναι αὐτόν. Ὁ μὴ ἀγαπῶν τοὺς ἑτεροδόξους Ἐπίσκοπος, ὁ μὴ καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐργαζόμενος ἀπὸ ψευδοῦς κινεῖται ζήλου καὶ ἐστερημένος ἐστὶν ἀγάπης· διότι ὅπου ἡ ἀγάπη, ἐκεῖ καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ φῶς, ὁ δὲ ψευδὴς ζήλος καὶ ἡ πεπλανημένη δόξα ἐλέγχονται ὑπὸ τοῦ φωτὸς καὶ τῆς ἀγάπης

ἀποκρούονται. Τὰ τῆς πίστεως ζητήματα οὐδ' ὅλως δέον ἐστὶ νὰ μειώσῃ τὸ τῆς ἀγάπης συναίσθημα. Οἱ διδάσκαλοι τοῦ μίσους εἰσὶ μαθηταὶ τοῦ πονηροῦ, διότι ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς δὲν ἐξέρχεται γλυκὺ καὶ πικρὸν. Ὁ διδάσκαλος τῆς ἀγάπης οἶος ἐστίν· ὁ Ἐπίσκοπος δὲν δύναται νὰ μὴν ἀγαπᾷ, ἀδυνατεῖ δὲ ὅλως νὰ μισῇ, διότι τὸ πλήρωμα τῆς ἀγάπης ἐκδιώκει τὸ μῖσος» (Ποιμαντική, ἐν. ἄν. σέλ.192). Κείμενο καθρέφτης Ὁρθοδοξίας.

Ἡ «ψευδομόρφωση» τῆς ὀρθόδοξης θεολογίας καὶ ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ συμπεριφορὰ τῆς ομάδας τῶν κατηγόρων τῆς Ἀκαδημίας καὶ τοῦ Μητροπολίτη κ. Ἰγνατίου βεβαιώνει τὸ λόγο τοῦ ἀείμνηστου μεγάλου θεολόγου π. Γεωργίου Φλωρόφσκυ περὶ «ψευδομόρφωσης» τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας, πὺν παρατηρεῖται στὴν ἐν γένει ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία «εἶναι ὑψιστὴ σύγχυση καὶ σχιζοφρένεια. Ἡ μορφή, ὁ τύπος, ὅχι ἀπλῶς δὲν ἐκφράζει τὴν οὐσία, ἀλλὰ τὴν ἐγκλωβίζει. Δὲν τὴν ἐξαφανίζει μὲν, ἐμποδίζει ὅμως τὴν ἀνάπτυξη, τὴ δημιουργικὴ ἐνέργειά της στὸ ἐκάστοτε παρόν... Δρᾷ κατευθεῖαν στὸ Κυριακὸ Σῶμα. Θολώνει τὴν αὐτοσυνειδησία του, ἡ ὁποία ἀντὶ νὰ λειτουργεῖ σὲ Σῶμα περιπίπτει σὲ κῶμα. Ἡ ψευδομόρφωση εἶναι νόσημα τῶν τελευταίων αἰώνων...» (Θανάση Παπαθανασίου. Ἀνεσιτότητα καὶ Παραπεμπτικότητα. Κριτικὲς προσεγγίσεις στὰ Θεολογικὰ Δρώμενα, ἔκδ. Ἀρμός, Ἀθῆνα 1998 σέλ.106).

Ἡ Ἀκαδημία κινεῖται μέσα στὸ πνεῦμα καὶ τὰ ἀληθινὰ πλαίσια τῆς ὀρθόδοξης θεολογικῆς παράδοσης καὶ ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ κατήγοροί της, εἶναι φανερό, ὅτι «ναυαγοῦν περὶ τὴν πίστιν» (Α' Τιμ.1,19) στὰ ἀπόνερα τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ τῆς πλάνης καὶ τῆς παρασυναγωγῆς τους. Εἶναι καιρὸς νὰ ἀνανήψουν, καὶ νὰ μετανοήσουν. Εἶναι καιρὸς νὰ παύσουν νὰ σχίζουν τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἐπιστρέψουν στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, μὲ φρόνημα ἐκκλησιαστικό, μὲ ταπείνωση καὶ ἀγάπη Χριστοῦ, μέσα στὸ φωτισμὸ καὶ τὴ χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ Ἀκαδημία εἶναι τιμὴ γιὰ τὴν τοπικὴ Ἐκκλησία τῆς Δημητριάδος καὶ ὁ πιστὸς λαὸς πρέπει νὰ καυχᾶται γι' αὐτὴ καὶ τὸ ἔργο της, τιμώντας τὸν σεπτὸ ἐμπνευστή της, τὸν Σεβασμιώτατο ποιμενάρχη τῆς κ. Ἰγνάτιο, ἐρχόμενος ἀρωγὸς καὶ συμπαραστάτης στὸ θεάρεστο ἔργο του, πὺν πλουτίζει καὶ λαμπρύνει τὴν ἄξια Ἐπισκοπικὴ του διακονία, ἀλλὰ καὶ εὐρύτερα τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Τὸ νηφάλιο, σοφὸ καὶ ἐπαινετὸ κείμενο τῆς Ἀκαδημίας τελειώνει μὲ τὰ ἑξῆς: «Ἡ θέση τῆς Ὁρθοδοξίας δὲν εἶναι στὸ περιθώριο τῆς ζωῆς καὶ τῆς Ἱστορίας, ἀλλὰ στὸ κέντρο τῶν ζυμώσεων, τῆς πρωτοπορίας, τῆς προόδου, τῆς ἀλλαγῆς καὶ τελικῶς τῆς μεταμόρφωσης τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου ὁλόκληρου σὲ εἰκόνα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ τὸ κεφαλαιώδους σημασίας ἔργο σκοπεύει νὰ συνεχίσει νὰ διακονεῖ μὲ τὶς μικρὲς της δυνάμεις καὶ μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ ἡ Ἀκαδημία Θεολογικῶν

Σπουδῶν, χωρὶς νὰ πτοεῖται ἀπὸ τὶς ἱεροεξεταστικοῦ τύπου ἐπιθέσεις καὶ συκοφαντίες ἢ ἀπὸ τὶς φοβικὲς ἀντιδράσεις καὶ τὴ συντηρητικὴ ἀναδίπλωση, ποὺ προδίδει ἡμιμάθεια καὶ ἀνασφάλεια, καὶ πού, ἂν τυχὸν ἐπιτρέψουμε νὰ ἐπικρατήσουν στὸ δημόσιο χῶρο τῆς Ἐκκλησίας μας, θὰ ὀδηγήσουν μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια τόσο στὴν ἱστορικὴ περιθωριοποίηση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὸν ἀπαιτητικὸ 21ο αἰῶνα, ὅσο καὶ στὴν περαιτέρω πνευματικὴ πολιτισμικὴ συρρίκνωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ». Θέσεις ὀρθόδοξου φρονιμαστισμοῦ γιὰ ὅλους.

†Αρχιμ. Ἀθανάσιος Κολλᾶς, Ἱεροκῆρυξ - τ.Καθηγητῆς
Βόλος, 20-2-11